

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

BILTEN

33 – 2008 Živa stoka

AGRARNI MARKETINŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

13. avgust 2008. Vol. 3, Broj 33

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Izbor uređaja za mašinsku mužu krava	8-9

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Jagnjad dominantna na svim pijacama

U toku prethodne nedjelje najviše jagnjadi je ponuđeno na stočnim pijacama u Pljevljima i Podgorici (po 150 grla). Na ovim pijacama je ponuđena najniža i najviša otkupna cijena. Cijena jagnjadi u Pljevljima je bila od 2 do 2,3 a u Podgorici od 2,3 do 2,5€ po kilogramu žive mjere.

U Nikšiću je ponuđeno 115 grla a u Baru 22 i u ovim opštinama cijena jagnjadi se kretala od 2,3 do 2,5€ po kilogramu žive mjere.

U Beranama je ponuđeno 60 grla sa cijenom od 2,2 do 2,3 a u Bijelom Polju 51 grlo sa cijenom od 2,3 do 2,5€ po kilogramu žive mjere.

Bar

Cijene žive stoke ove nedjelje odgovaraju istim od prethodne. Trgovalo se uobičajenim kategorijama stoke, i trgovina se i dalje obavlja na farmama.

I dalje na farmama imamo dobru ponudu jagnjadi, dok imamo mali broj jaradi.

Berane

Ove sedmice na stočnoj pijaci u Beranama, ponuda, tražnja i cjenovni trend su

bili na istom nivou kao prethodne sedmice. Najbolja ponuda je bila kod jagnjadi, priplodnih ovaca, prasadi i priplodnih krava melezi.

Najveća tražnja je kod kategorija priplodnih junica i krava u čistoj rasi, kojih u ponudi ima samo na poljoprivrednim gazdinstvima van našeg Centra. Cijena priplodne krave HF rase iznosi 1.800€ sa teletom, a priplodne junice (visokosteone) HF rase 2.000€.

Nikšić

Na stočnoj pijaci u Nikšiću nije bilo ponude žive stoke. Od ove nedjelje imamo ponudu ovaca za klanje po cijeni od 1,6 - 1,8€/kg žive mjere, kao i ovnove po cijeni od 2€/kg. Cijene ostalih vrsta i kategorija stoke su na prošlonedjeljnom nivou.

Pljevlja

Na pijacama u Pljevljima, protekle sedmice zabilježen je blagi rast cijena pojedinih kategorija stoke. Zbog dobre ponude cijena jagnjadi i dalje je ne promijenjena i kreće se od 2€ do 2,2€/kg žive mjere. Trgovina stoke uglavnom se obavlja na farmama.

Bijelo Polje

U toku ove sedmice na bjelopoljskim stočnim pijacama najbolja ponuda je bila kod kategorija teladi gdje je ponuda u osjetnom porastu i kategorije jagnjadi.

Kod ostalih kategorija cijene su na više-nedjeljnom nivou.

Podgorica

Cjene i ponuda svih kategorija stoke na podgoričkoj pijaci ostale su na više-nedjeljnom nivou.

CRNA GORA MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 7. do 13. 8. 2008. godine

Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	3.00 (3.00-3.00)	3.20 (3.00-3.40)	~	3.00 (3.00-3.10)	3.30 (3.20-3.30)	3.13 (3.05-3.20)
2	Telad 80-160 kg kg	3.10 (2.80-3.20)	3.00 (2.80-3.00)	3.10 (2.90-3.20)	3.10 (3.00-3.20)	2.90 (2.90-3.00)	3.20 (3.10-3.30)	3.07 (2.92-3.15)
3	Junad do 300 kg kg	2.20 (2.00-2.40)	~	1.60 (1.50-1.70)	2.15 (2.00-2.30)	2.00 (1.90-2.00)	2.20 (2.10-2.20)	2.03 (1.90-2.12)
4	Junad preko 300 kg kg	1.70 (1.70-1.80)	2.00 (2.00-2.00)	~	1.90 (1.80-2.10)	~	~	1.87 (1.83-1.97)
5	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.00-1.20)	~	~	1.00 (1.00-1.10)	~	1.10 (1.00-1.15)
6	Krave za klanje kg	1.00 (0.90-1.20)	1.00 (0.80-1.00)	0.80 (0.80-0.90)	0.90 (0.80-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.20)	0.92 (0.82-1.07)
7	Prasad kg	~	3.20 (3.00-3.50)	3.10 (3.00-3.30)	3.50 (3.20-3.50)	~	3.40 (3.40-3.50)	3.30 (3.15-3.45)
8	Jagnjad kg	2.30 (2.30-2.50)	2.20 (2.20-2.30)	2.20 (2.00-2.20)	2.40 (2.30-2.50)	2.10 (2.00-2.20)	2.40 (2.30-2.50)	2.27 (2.18-2.37)
9	Ovce za klanje kg	~	~	~	1.70 (1.60-1.80)	~	1.90 (1.80-2.00)	1.80 (1.70-1.90)
10	Ovnovi kg	~	~	~	2.00 (2.00-2.00)	~	~	2.00 (2.00-2.00)
11	Jarad kg	3.20 (3.00-3.50)	2.20 (2.20-3.00)	2.40 (2.30-2.50)	2.70 (2.50-2.80)	~	2.50 (2.50-2.60)	2.60 (2.50-2.88)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	130.00 (100.00-130.00)	140.00 (120.00-160.00)	100.00 (80.00-120.00)	140.00 (120.00-150.00)	80.00 (80.00-110.00)	118.00 (100.00-134.00)
13	Priplodne koze grlo	~	80.00 (60.00-100.00)	~	90.00 (70.00-100.00)	~	80.00 (80.00-90.00)	83.33 (70.00-96.67)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)	~	~	1,200.00 (800.00-1,400.00)
15	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	1,200.00 (1,150.00-1,250.00)	850.00 (850.00-850.00)	1,025.00 (1,000.00-1,050.00)
16	Priplodne krave HF grlo	~	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)	~	~	1,300.00 (1,000.00-1,500.00)
17	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,100.00 (1,000.00-1,250.00)	~	1,100.00 (1,000.00-1,250.00)
18	Priplodne krave Melez grlo	~	700.00 (400.00-1,000.00)	750.00 (700.00-1,200.00)	650.00 (400.00-800.00)	750.00 (700.00-800.00)	~	712.50 (550.00-950.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Cene žive stoke - stočne pijace u Srbiji za period 4-10.8.2008. godine

Jedinica mere din/kg		Težina/ Rasa uzrast	Centralna Srbija										Vojvodina						Dominantna cena Srbija		
			Beograd Obrenovac	Čačak	Kragujevac	Kraljevo	Loznica	Niš - Beljin	Pirot	Požarevac	Smederevo	Vranje	Zajčear	Kikinda	Novi Sad	Pančevo	Sombor	S.Mitrovica		Subotica	Zrenjanin
Dvske	sve	do 300 kg	130	---	110	120	125	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	130
			170	160	130	150	150	180	190	160	170	180	190	---	160	180	120	160	---	180	160
Jariči	sve	do 300 kg	---	---	140	140	130	150	150	150	160	150	140	---	---	---	---	---	---	---	140
			---	---	120	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Junad	HF	>480 kg	170	---	130	140	---	160	150	150	---	155	150	---	---	---	---	---	---	---	150
			160	150	130	160	---	---	150	---	---	160	145	---	150	---	162	160	---	150	160
Koze	sve	>130 kg	---	---	80	90	80	90	---	70	---	80	80	---	---	80	70	---	---	---	80
			---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	80	---	---	95	---	---	---
Krave za klanje	HF	>130 kg	110	100	90	110	100	80	90	100	---	90	85	---	95	---	90	115	---	---	90
			120	110	100	---	---	90	---	100	110	---	120	---	---	---	---	110	110	---	105
Ovca	sve	>130 kg	120	100	100	100	100	100	---	100	110	100	90	---	95	100	90	90	---	90	100
			120	---	130	120	---	---	---	110	---	120	120	---	---	---	---	130	---	---	120
Ovnovi za priplod	sve	>130 kg	180	150	180	---	180	160	180	180	190	160	200	---	170	170	150	200	---	190	180
			170	140	180	170	170	150	180	180	190	160	200	---	160	170	140	180	---	160	170
Priplodne junice	sve	>130 kg	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	120	---	---	---
			---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave	HF	>130 kg	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	110	---	---	---
			---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
Priplodne krave (din/griu)	SM	>130 kg	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	180	---	---	---	---	110	---	---	---
			130	---	120	---	135	---	---	130	130	---	140	---	---	---	140	130	120	---	---
Šilježad	sve	>130 kg	190	---	210	---	---	---	---	---	---	---	---	---	220	190	---	190	---	---	190
			250	250	250	250	250	210	210	230	---	240	240	---	240	240	240	290	---	---	250
Telad	HF	>130 kg	130	130	140	140	---	130	---	140	150	140	140	---	130	130	140	155	---	150	140
			120	120	130	---	---	120	---	120	130	125	130	---	---	110	120	115	140	---	135

Izvor: STIPS

Cijene su izražene u dinarima. (1Euro = 78 dinara)

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 04.08.2008. do 10.08.2008. (32. tjedan)

Uspoređeno s razdobljem: od 21.07.2008. do 27.07.2008. (30. tjedan)

Hrvatska

Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	22,00	0,00
	2.Max	32,00	-1,00
	Prosjek	26,79	0,24
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	18,00	0,00
	2.Max	26,00	0,00
	Prosjek	23,93	0,00
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	9,00	-1,00
	2.Max	14,00	0,50
	Prosjek	11,95	-0,06
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	11,50	0,00
	Prosjek	10,47	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	13,00	0,00
	2.Max	18,00	0,00
	Prosjek	14,48	-0,03
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	11,00	0,00
	2.Max	13,50	0,00
	Prosjek	12,62	0,00
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4,00	0,00
	2.Max	9,00	-2,00
	Prosjek	6,85	0,23
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	9,00	-1,00
	2.Max	18,00	-6,00
	Prosjek	12,50	-0,26
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	18,00	0,00
	Prosjek	11,13	0,23
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	4,00	0,00
	2.Max	8,00	1,00
	Prosjek	6,50	0,17
janjad-lambs .	1.Min	16,00	0,00
	2.Max	36,00	2,00
	Prosjek	24,44	2,29
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	8,00	0,00
	2.Max	9,00	-1,00
	Prosjek	8,18	-0,78
jare-kid goat .	1.Min	24,00	2,00
	2.Max	35,00	1,00
	Prosjek	33,74	5,77
ždrijebe-foal .	1.Min	13,00	0,00
	2.Max	13,50	0,00
	Prosjek	13,25	0,00
konj-hors .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	12,00	0,00
	Prosjek	10,50	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																				Datum							
Direction générale de l'Agriculture		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																				od : 28.07.08							
D02. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																				do : 03.08.08							
		MARKET PRICES - MEMBER STATES																											
BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	E	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU	Promena poslednji nedelje	
Junad U2	329.7	310.8	342.6	328.2	437.5	319.2	348.0	336.3	387.6					347.7	344.6	325.2	287.1	329.5	285.7	307.3	289.8	391.2	310.0	321.3	357.9	357.9	5.79		
Junad U3	308.6	306.6	346.3	325.7	424.6	316.4	334.0	343.8	380.2					340.0	334.8	325.7	287.4	319.9	304.8	304.8	302.6	322.5	338.6	4.34	338.6	4.34			
Junad R2	290.9	304.9	323.1	322.7	415.3	340.3	316.0	328.0	343.8					245.3	322.9	248.7	316.5	254.7	298.0	296.4	363.5	298.9	312.4	329.1	312.4	329.1	3.65		
Junad R3	266.7	311.8	330.2	317.0	409.5	298.6	310.0	333.1	352.4					247.2	310.6	358.3	300.8	318.0	276.8	311.1	300.0	354.6	296.6	315.3	316.7	150			
Junad O2	253.0	279.0	312.7	292.2	220.2	394.2	228.9	285.0	303.4	280.4	282.0	166.1	237.6	280.5	272.2	358.3	274.7	297.8	266.4	296.1	228.6	273.3	265.4	293.1	287.3	295.0	278.5	121	
Junad O3	239.9	238.8	262.6	302.8	381.6	276.4	280.0	311.3	274.0	282.0	205.8	241.7	280.5	241.7	280.5	315.8	358.3	280.4	269.3	268.4	298.5	225.4	265.6	297.5	287.2	298.4	268.4	2.34	
Junad	300.0	236.8	297.3	312.1	315.3	220.2	403.5	302.0	316.9	330.4	366.7	282.0	168.1	239.9	333.4	274.4	358.3	299.3	320.3	270.6	316.4	294.3	282.0	300.1	292.1	307.6	321.5	3.30	
Bikovi R3	292.6	210.4	295.3				238.0	266.6						262.0				303.5	280.3		254.7	296.4	274.0	269.7	273.5	273.5	-2.92		
Bikovi	292.6	210.4	295.3				238.0	266.6						262.0				303.5	280.3		254.7	296.4	274.0	269.7	273.5	273.5	-2.92		
Goveda U2							355.0	329.8										345.3						331.3	335.2	4.62			
Goveda U3							355.0	330.4										355.2						337.1	340.5	3.37			
Goveda U4							334.0	330.4										319.9						339.4	337.7	6.29			
Goveda R3							332.0	324.7						279.3				331.2					293.6	329.3	327.4	2.46			
Goveda R4							316.0	324.8										300.9					281.1	331.8	329.0	2.80			
Goveda O3							297.0	312.2						279.3				276.5				224.9	285.8	312.7	306.6	0.81			
Goveda O4							291.0	312.1														226.4	285.2	321.9	316.5	1.10			
Goveda							316.2	316.8						279.3				335.5				225.4	266.1	327.3	322.3	2.21			
Krave R2	295.8						338.0		253.7							160.2	220.1		228.0					266.1	269.6	-0.66			
Krave R3	285.8	256.6	284.1	286.6			162.2	339.0	278.4	254.9				310.7	210.4	298.2	256.8	239.8	221.0	212.6	209.1	226.9	274.1	290.4	293.7	-2.93			
Krave R4		251.0	288.0	287.7			244.9	323.0	278.2							286.1	260.0	246.0					245.9	284.4	277.8	0.57			
Krave O2	260.3	231.9	237.1	263.5	162.5	187.9	189.1	288.0	284.6	228.7			175.7	186.7	272.4	216.9	252.3	231.7	213.7	165.7	200.7	178.3	214.1	231.2	262.9	244.0	241.2	-0.58	
Krave O3	253.0	166.1	229.5	255.9	273.3	168.1	186.2	191.7	291.0	271.1	234.7		172.6	161.4	269.3	216.7	283.6	236.0	224.1	178.4	201.5	162.4	217.2	221.9	252.4	255.4	257.7	-0.71	
Krave O4	246.9	241.1	254.5	279.6	162.7				168.9	282.0	271.7		170.1	187.5	239.1	239.1	267.6	237.5	236.6		200.9	216.8	171.2	194.6	243.2	255.8	252.8	0.20	
Krave P2	218.8	187.3	188.5	182.5	167.7	162.4			163.2	235.0	235.4	164.8	167.0	174.5	178.7	232.9	160.0	216.4	216.9	163.1	161.6	191.1	162.9	161.6	190.5	210.6	200.9	205.9	-0.36
Krave P3	205.0	189.2	169.9	223.4	235.4	149.4	165.1	189.1	281.0	265.5	201.6	167.0	164.8	191.1	225.4	202.7	242.0	213.8	205.4		164.4	132.2	164.6	178.5	228.2	226.8	233.9	-0.27	
Krave	254.4	164.7	224.6	224.0	265.3	163.5	179.6	162.2	287.5	266.3	210.9	167.0	172.4	185.2	273.4	209.3	255.6	241.5	219.3	165.4	200.6	165.5	190.8	196.9	237.9	247.3	249.4	-0.69	
Junice U2	343.5	280.1	308.8	323.7			320.1	405.0	334.4	422.4				348.1			293.5							326.7	365.7	365.7	-1.04		
Junice U3	324.5		272.1	361.7	316.0		319.0	400.0	336.9	423.4								313.8	280.8		286.7			317.4	340.1	364.9	-2.64		
Junice R2	280.0	260.8	306.9	313.1			425.1	268.0	347.0	324.9	369.1						336.4						230.3	224.2	374.2	326.8	316.5	-4.38	
Junice R3	264.5	258.4	341.5	310.3	165.8	377.5	297.8	348.0	328.9	396.7				216.3	316.9	234.4	299.0	249.0					268.5	236.7	316.2	290.8	328.2	328.7	1.93
Junice R4	252.2	328.5	302.1				242.7	325.0	329.8					229.3			287.5	250.4					275.8	237.1	290.2	290.6	329.5	320.2	2.50
Junice O2	238.7	243.7	284.6	206.7	384.2				267.6	295.0	305.3	271.4		181.4	211.1	279.6	219.3	237.9	232.2	305.0		231.9	248.3	214.2	278.0	227.0	297.7	268.3	-1.64
Junice O3	233.3	306.4	274.5	208.1	367.9				272.0	309.0	314.5	257.3		181.8	223.5	277.6	229.7	262.5	239.3			227.9	261.5	230.8	268.8	274.6	309.2	282.5	0.23
Junice O4	204.8	286.0	275.8				280.0	302.0	315.0					244.0	162.5	225.1	227.2	251.7	247.4					255.0	273.8	318.3	300.5	143	
Junice	307.1	247.0	315.4	295.2	207.0	384.2	298.6	362.5	323.8	396.7	244.0	179.3	222.0	317.6	226.2	293.5	238.8	295.9	242.2	316.0	251.9	263.7	224.1	269.3	274.8	323.8	323.4	-0.10	
Poljke	269.9	216.5	259.8	276.1	290.5	160.3	364.5	281.0	305.6	310.2	345.5	235.2	187.7	277.6	306.1	229.6	258.2	262.7	246.8	281.9	213.1	285.7	230.5	253.5	268.7	309.5	296.5	105	
Promena poslednje nedelje	-0.1	36.1	-7.2	2.1	3.4	-1.3	4.5	0.3	0.5	12	15	2.1	-0.5	-7.8	0.0		-14	4.8	2.5	-0.1	4.8	-10	0.3	-0.4	-6.2	2.4			

Izvor: EU Komisija

IZBOR UREĐAJA ZA MAŠINSKU MUŽU KRAVA

Mašinska muža krava obezbjeđuje: znatno smanjenje fizičkih napora radnika – mužača, povećanje produktivnosti rada i smanjenje potrebne ljudske radne snage za ove poslove na farmi, te obezbjeđenje bakterijsko-hemijskog kvaliteta mlijeka. Pri izboru uređaja za mužu treba obratiti posebnu pažnju: da uređaj ne oštećuje vime krave u fiziološko-biološkom smislu, da je omogućena kontrola toka muže (početna faza muže, aktivna muža, završetak muže uz mogućnost domuzivanja mlijeka bez tzv. "slijepe muže"), da su jednostavni za rukovanje i održavanje.

U zavisnosti od veličine farme i planiranja proširenja farme, treba izabrati adekvatan tip uređaja za mužu. U tom smislu postavljaju se dva pitanja: da li je opredjeljenje na nešto veći udio ljudskog rada oko nadgledanja i kontrole toka muže ili da se prepusti automatskom vođenju procesa muže? U svijetu se sve više uvode roboti za mašinsku mužu. Iako su za naše uslove u ovom momentu neprihvatljivi, ne znači da se u budućnosti neće primjenjivati. U zapadno-evropskim zemljama procjenjuje se da su zastupljeni roboti sa oko 600-700 kom, a u svetu oko 2.000 kom. Prema manipulativnosti i konstruktivnim karakteristikama, uređaji za mužu mogu se svrstati u sljedeće tipove: pokretni, polustacionarni, fiksna izmuzišta, kružna izmuzišta i pašnjački uređaji (za mužu na pašnjacima).

Pokretni uređaji

Namijenjeni su za manji broj krava. Sa točkovima su i cio uređaj se premješta u staji od krave do krave. Namijenjeni su za vezani sistem držanja krava. Karakteristične su dve vrste ovih uređaja: sa klipnom i sa rotacionom pumpom. Uređaji sa klipnom pumpom nemaju pulsator, koji je veoma važan za podešavanje odnosa trajanja takta muže i takta masaže vimena (takt kompresije). Ova dva takta

se naizmjenično smenjuju, ali istovremeno djeluju na sve 4 sise, a u ritmu rada klipne pumpe. To odstupa od prirodnog (biološkog) izuzimanja mlijeka iz vimena (od načina sisanja teleta), te neprirodno opterećuju vime krave. Ovi uređaji domaće proizvodnje imaju, pored naprijed navedenog, sisne gume i sisne čaše manjeg prečnika, što posebno utiče na dodatno opterećenje vimena. Na savremenim pokretnim uređajima zastupljene su rotacione klipne pumpe. Pri tom su u ovoj grupi pumpi znatno povoljnije krilne pumpe sa grafitnim krilcima. One se ne podmazuju, pa su lakše za održavanje. Uređaji sa ovakvim pumpama obavezno imaju pulsator, koji obezbjeđuje takt muže i takt kompresije na po dvije četvrti vimena, naizmjenično.

Polustacionarni uređaji

Namijenjeni su za vezani sistem držanja muznih krava. Karakteristične su 2 varijante ovih uređaja: a) sa vakum vodom kroz staju i mužom u muznu kantu i b) sa vakum vodom i mlijekovodom kroz staju i mužom direktno u mlijekovod. Kod nas su zastupljena oba sistema, s tim što je prvi sistem pogodan i, za manji broj krava. Međutim, kod njega se mora posvetiti posebna pažnja mjerama za održavanje higijene, pošto se mlijeko iz muznih kanti presipa u staji u transportne kante. Obratiti pažnju i na mogućnost zagađenja mlijeka mehaničkim (čvrstim) nečistoćama. Povoljnije rješenje je sa mlijekovodom. Namenjeni su za veći broj krava (deset i više). Veća je produktivnost rada. Mužač sa dvije muzne jedinice (sisne garniture) može pomusti 12–14 krava/h. Ne preporučuje se rad sa više od dve muzne jedinice jer je otežano praćenje procesa muže.

Fiksna izmuzišta

Danas se u svijetu sve više koriste, jer omogućuju: povećanje produktivnosti ra-

da, uvođenja automatske muže (robota za mužu), kontrolu toka muže, kontrolu produktivnosti grla, kontrolu zdravstvenog stanja grla. Postoji više sistema izmuzišta, a za naše uslove u periodu transformacije poljoprivredne proizvodnje i tendencije formiranja porodičnih farmi, daje se prednost sistemu "riblja kost" u odnosu na druge (tandem, poligonsko izmuzište, trigon). Sistem "riblja kost" se koristi minimalno sa 2 x 4 muzna mjesta za krave pa do 2 x 8 mesta. Prosečni učinak sa 2 x 4 mjesta iznosi oko 40 pomuženih krava/h, a sa 2 x 8 oko 75 krava/h. Fiksna izmuzišta namijenjena su i uglavnom pogodna za nevezani sistem držanja krava.

Kvalitet sisnih guma

Sisna guma je jedini dio uređaja koji dolazi u direktan dodir sa vimenom. Zbog

toga se posvećuje posebna pažnja konstrukciji i kvalitetu sisnih guma. Sisne gume treba da izmuzu 95 % mlijeka za 75 % vremena muže. Za preostalih 25 % vremena treba da obezbijede izmuzivanje 2–3 % mlijeka bez intervencije, a preostalo mlijeko treba da se izmuze uz promjenu režima rada uređaja. Sisne gume treba da obezbijede: nepropusnost spoja na oba kraja sisne čaše, dobro prilijeganje sisne gume na sisu, bez propuštanja vazduha, a da se pri tome ne usijecaju u sisu, lako pranje i zadovoljavanje osnovnih higijenskih zahtjeva za "prehrambene" gume, izuzimanja cjelokupnog mlijeka iz vimena, lako, bez posljedica, prilagođavanje većini oblika i dimenzije sise u okviru određenje kategorije muznih grla što duži vijek trajanja (6–12 mjeseci).